

GELİŞİM

RÜZGARI

ESKİŞEHİR
GELİŞİM OKULLARI

2. SAYI

İKAYE
ŞİİR

EN ÇOK SATAN KİTAPLAR İ EDEBİYAT
YAZARLAR

TÜRK EDEBİYATINDA HOŞGÖRÜ

Hoşgörü sözcüğü, Farsça bir sıfat olan güzel, iyi, tatlı , duygu okşayan, zevk veren, ilgi uyandıran, beğenilen ve latif anlamındaki hoş / hûş sözcüğü ile Türkçe bir fiil olan görmekten görü sözcüğünün bir araya getirilmesiyle oluşan bileşik bir kelimedir.

Hoşgörü kelimesine Batı dillerinde tolérance (Fransızca), tolerance (İngilizce) ve toleranz (Almanca) sözcükleri ile karşılık verilirken bu kavram, Arap dilinde hoşgörülülük, müsâmahe, tolerans ve esneklik anlamındaki tesâmuh kelimesiyle karşılanmaktadır. Bazı kaynaklarda, hoşgörünün sözlük anlamıyla ilgili şu bilgilere de yer verilmektedir: Eş anlamlısı müsâmahe ve tolerans olarak verilen hoşgörü sözcüğü; her şeyi anlayışla karşılayarak, mümkün olduğu kadar hoş görme hali olup kendi düşünce ve inançlarına karşıt düşünce ve inançları olabildiği kadar hoş görme durumudur. Ayrıca, tutum ve davranışlarda daraltma ve umursamazlık arasında orta bir yol, dengeli hareket ve karşılıklı ilişkilerin kolaylığı şeklindeki anlamıyla bu kavram, psiko-sosyal açıdan insanlar arası ilişkilerde orta yolu takip etmek ve dengeli olmak anlamlarına gelmektedir. Hoşgörü kelimesi, Batı literatüründe neol, yani yeni bir tabir olarak değerlendirilip tolerans ve endüljans (indulgence) sözcüklerinin karşılığı olarak verilmektedir.

Hoşgörü sözcüğünün Türk dilindeki kullanımını şu beyit ve dörtlüklerle örneklememiz, onu daha yakından tanımamıza katkıda bulunacaktır:

Estergon kal’ası şu başı kaya
Kemirir gönlümü aşk denen belâ
Çektiğimi hoş gör gel etme cefâ
Akma Tuna akma ben bir dertliyim
Yâr peşinde koşar kara bahtlıyım.

Hangi nedenle olursa olsun, insanı psikolojik, sosyolojik vb. yönlerden sıkıntıya sokan bir takım sorunlar vardır. Burada, her insanda benzer sorunların varlığının muhtemel olabileceği düşüncesiyle, problemlerin çözümüne katkıda bulunmak yerine onlara ek sorunların ilave edilmemesi istenmektedir. Herhangi bir yardım ya da iyilik yapma imkânı yoksa da insanları yaptıklarıyla baş başa bırakacak bir hoşgörü olgunluğunun gösterilebilmesi arzu edilmektedir.

Elif okuduk ötürü
Pazar eyledik götürü
Yaratılanı hoş gör
Yaratan’dan ötürü

Hoşgörünün temelini oluşturan Yunus Emre (ö.1320)’nin bu mısralarında hoşgörü, tamamen fıtratla bütünleşmiş bir durum arz etmektedir. Bu şiirde sadece insan değil, tüm varlık âleminin yaratıldığı hal üzere hoş görülmesini talep eden bir tema vardır. Tolerans, müsâmahe ve tesâmuh sözcükleri ile karşılığı verilmeye çalışılan hoşgörü kelimesinin anlamıyla ilgili bilgilerden, bu sözcüğün içeriğinde; affetmek, kusura bakmamak, farklılıkları anlayışla karşılamak, daraltıp sıkıştırmadan, ya da tamamen gevşetmeden itidal içinde olmak, dengeyi gözeterek insanlar arası ilişkilerde orta yolu takip etmek gibi anlamlara vurgu yapıldığı dikkatimizi çekmektedir.

Terim yönünden ise hoşgörüyü şu şekillerde tanımlayabiliriz: Hoşgörü; farklı dil, cins, din, inanç ve anlayış bakımından başkalarının varlıklarından rahatsızlık duymama halidir.

Felsefe, din, sosyoloji, psikoloji ve filoloji gibi farklı disiplinlerdeki ortak bir tanımla hoşgörü; insan hak ve özgürlüklerinin hiç bir harici müdahaleye maruz kalınmadan, rahat bir şekilde kullanım imkânı bulması anlamına gelmektedir. Hoşgörüyü kayıtsız kalma, aldırış etmeme, gevşek davranma gibi anlamlar içeren bir kavram olarak anlamamak gerekir. Toleransın karşılığı olarak verilen hoşgörü tanımlarında onun tahammül ve katlanma anlamlarını içerdiği bildirilmektedir. Ancak hangi disiplinde olursa olsun hoşgörünün mevcut olduğu yerde rahatsızlık, tahammül katlanma ve bir iç sıkıntının olmaması gerekir. Zira hoşgörünün insandaki yeri kalptir, gönüldür. Gönülden gelen bir şeyde ise katlanma ve zorlanma diye bir şey olmaz. Zaten böyle bir anlamın, özellikle terim yönünden kabul edilmesi söz konusu değildir. Ayrıca onu görmezlikten gelme olarak algılamak da yanlış olur. Nitekim hoşgörü derken, görmezlikten gelme değil, anlayışla karşılama kastedilmektedir. Çünkü görmezlikten gelme ve aldırış etmeme anlamlarının sorumsuzluğu çağırırdığı ifade edilerek böyle bir durumun “hem dinî hem de insanî açıdan kabul edilmeyen bir davranış biçimi olduğu” belirtilmiştir. Dolayısıyla bu ifadeye bağlı kalarak kelimenin tahammül etme, kayıtsız kalma, aldırış etmeme ve gevşek davranma gibi anlamlar taşımadığını ifade edebiliriz. Yukarıdaki bilgiler ışığında konuya baktığımızda Türkçedeki hoşgörü sözcüğünün; özellikle reddetme, sıkıntı çekme, rahatsız olma, katlanma ve tahammül etme anlamlarını taşıyan tolerans sözcüğünden ayrıldığı görülecektir. Anlayış gösterme, saygı duyma, medenî olma, rahatsız olmama, farklı görüşlere sınır koymama, onlara tepki göstermeme ve fikirlerin karşılıklı olarak tartışılmasında ikna etme yönteminden ayrılmama gibi değişik anlamlarla tanımlı yapılan hoşgörü kavramı için özetle şunları söyleyebiliriz: Hoşgörü; tüm faaliyetleriyle insanları, doğayı ve çevreyi ontolojik hallerine göre kabul etmektir. Kabul noktasında tahammül ve sıkıntı çekmek, kin gütmeyip düşmanlık beslememek ise hoşgörünün temel ilkelerindendir.

VAVEYLA

Mutfak tezgâhının üzerinde limon kabukları,
Ağzımın içinde dolaşıp duran ekşi bir tat,
Yağlı boya kokusu etrafa yayılıyor.
Camdan bir kılıç sanki bedenim, dağılıyor.

Eriyip biten mumun acısı,
Yerde yatan hırkanın günahı,
Kırılan tırnaklarımı kimse fark etmiyor.
Dans ederken hepsi ayaklarıma batıyor.

Mısır tarlasında kiraz kuşu,
Tavan arasında çürümeye yüz tutmuş nefesler,
Küçük kâğıtlara küçük yazılar yazıyorum.
Bütün hayatım boyunca provasını yapmışçasına
ağlıyorum.

Ceketimin cebinde kurumuş yapraklar,
Balkon kenarında sönmüş sigaralar,
Sanırım Tanrı çabaladığımı bilmiyor.
Artık sesim kesiliyor.

Hoşça kal ve sakın dönme.
Şu çöp poşetinden farkın ne?
Bugüne kadar hiç bencilce davranmadım.
Yine de karşıma çıkan herkesi hayal kırıklığına
uğratmayı başardım.

Bu yaşananların bir rüya olması dileğiyle,
“Canımın içi” ve diğer tüm yalanlarıyla birlikte,
Bir milyon evren tam karşımda duruyor.
Her birinde benim vaveylalarım yankılanıyor.

NİDA ERGÜN

HOŞGÖRÜ VE TOLERANS KAVRAMLARI ARASINDAKİ FARK

Hoşgörü ve toleransın daha çok içselleştirilmiş erdem olan edep ile alakalı birer kavram oldukları, fakat bu açıdan bakıldığında benzer yönlerinin yanında, anlam bakımından birbirinden farklı özellikler taşıdıkları da anlaşılmaktadır.

Hemen her hoşgörü toplantısında, toleransla hoşgörünün anlam ve içerik olarak birbirinin aynı mı, değil mi? meselesinin tartışıldığı belirtilmektedir. Zira tolerans; hoşlanılmayan ve varlığı kabul edilmeyen fakat zorunlu olarak var olan şeylere karşı olumsuz bir tahammüldür. Bu düşüncelerin yer aldığı kaynaklarda, toleransın hoşgörüyle aynı olmadığı ve burada kullanılan hoşgörü teriminin, toleransın çok ötesinde ve ondan çok daha geniş olduğu vurgulanmaktadır. Bu şekilde çok defa birbirinin karşılığı olarak verilen bu kavramlar hakkında şu görüşlere yer verilmektedir:

Tolerans daha çok sıkıntı ve katlanma ile alakalı olup, buradaki katlanmanın biraz zoraki bir katlanma olduğu ifade edilmektedir. Katlanmada içsel anlamda verilen bir onay yoktur. Örneğin; çocukları çok yaramazlıklarına katlanmak gerekir. Bunlara ses çıkarmamak, onların bu halini kabul etmek anlamına gelmez. İşte tolerans, tıpkı bunun gibi beraber yaşamak mecburiyeti anlamında bir katlanmadır. Buna paralel olarak toleransın “aslında değmez ama hadi ruhsat vereyim de o da var olmaya devam etsin” gibi karşıdaki insanı küçümseme anlamı da mevcuttur. Tolerans, olumsuz bir duruma karşı olumlu bir davranıştır. Ama bu olumluluğun, onu yaşamayı itibarıyla tolerans gösteren kişi için bir olumsuzluk yönü vardır. Zira tolerans sahibi, tolere ederken bir içsel sıkıntı yaşamaktadır. Yani tolerans sahibi, muhatap için olumlu bir iş yaparken kendisi için de bir olumsuzluk ve sıkıntı içerisinde. Toleransın sabır anlamına geldiğinin ve dolayısıyla, hoşgöründen farklı olduğunun ifade edildiği bir diğer görüşe göre ise, hoşgörüyle tolerans aynı şeyler olmayıp, toleransın içinde zaten hoş kelimesinin geçmesinin çok abes olduğu ve dolayısıyla toleransta hiçbir şekilde hoşluğun söz konusu olamayacağı belirtilmektedir.

Netice itibarıyla gelenekte hoşgörü ve tolerans kavramları hep aynı anlamda ve birbirlerinin karşılığı olarak kullanılmaktadırlar. Hoşgörü deyince tolerans, tolerans deyince de akla hoşgörü, müsâmahe, tesâ-muh veya endüljans kavramları gelmektedir.

Fakat ben bu kavramların tarihi, sosyolojik ve kültürel arka planlarını dikkate alarak bir değerlendirilmeye tabi tutulmaları gerektiği kanaatini taşıdığımızdan böyle bir tahlile gerek duydum. Hoşgörü, fitrattan kaynaklanan her türlü farklılığı doğal kabul eden ve bu yönüyle de kınamaya yer vermeyen ahlâkî bir olgudur. Hoşgörünün temelinde fitrat vardır. Bu yönüyle o, toleranstan ayrılmaktadır. Başka bir ifade ile ırk, dil, cinsiyet, inanç ve düşünce gibi insanın doğuştan getirdiği temel olgu ve özellikler hoşgörü çerçevesi içerisinde yer alırken insanın niyetleri, inanışların formu, davranış, yaşayış ve söylem biçimlerine göre şekillenmiş, yani insanın iradesiyle form kazanmış bir takım değerler, bazen hoşgörü bazen de tolerans çerçevesi içerisinde yer alabilmektedirler. Burada şu noktanın altını özellikle çizmek istiyoruz. Duygusal bakımdan tatminkâr olsa da, birinin teorisini diğerinin pratiği ile karşılaştırmak yanıltıcı olacağından entelektüel yönden dürüst bir yaklaşım olmayacaktır. Yine birinin en iyi yanını diğerinin en kötü yanıyla karşılaştırmak da aynı ölçüde yanıltıcı olacaktır. Bu nedenle aralarında bir takım farklar belirleyerek, hoşgörüyle tolerans kavramları arasındaki nüansı ortaya koymamız, o kavramların ait olduğu toplumlarda hoşgörü anlayışının olmadığı anlamına gelmemelidir. Buradaki ayrım sadece kavramlar bazında olup aslolan hoşgörü ve tolerans kavramlarının sınırlarının tayin edilmesine katkıda bulunmaktır. Kavramlar arasındaki bu farklar onların birini alıp diğerini terk edeceğimiz anlamına gelmemelidir. Tamamen psikolojik ve zihinsel kavram olmaları yanında ahlâkî değerleri de olan bu kavramların, bireysel ve toplumsal olarak insan yaşamında üstlendikleri görev son derece önemlidir. Hayatın her safhasında, değişik düşüncelere sahip insanlar; örneğin, bir insanın, olayın ya da muhatapın durumuna göre, zaman zaman hem hoşgörülü hem de toleranslı olabilmesi mümkündür. Dolayısıyla bu kavramların pratik hayattaki yansımaları, herhangi bir millet, din ve kültürle sınırlı kalmayıp inanan ya da inanmayan tüm insanlar için de geçerli olabilir.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENİ

EMEL ADIGÜZEL

Hoşgörü Sözleri ve Alıntılar

Hoşgörü pratiğinde, kişinin düşmanı en iyi öğretmendir.
- Dalai Lama

Hoşgörü, kişinin kendi inançlarına bağlılık eksikliği anlamına gelmez. Aksine başkalarının baskısını veya zulmünü kınamaktadır.
- John F. Kennedy

Hoşgörü, başkalarının inançlarını, uygulamalarını ve alışkanlıklarını, onları paylaşmadan veya kabul etmeden anlamak için olumlu ve samimi bir çabadır.
- Joshua Liebman

Bireysel farklılıkların hoşgörü ve kutlanması, kalıcı sevgiyi besleyen ateştir.
- Tom Hannah

Tolerans, sürtünmeyi hayattan çıkaran yağdır.
- Wilbert E. Scheer

Hoşgörü, diğer tüm insanlara kendiniz için talep ettiğiniz her hakkı vermektir.
- Robert Green Ingersoll

Sadece sizinle aynı fikirde olanlar için hoşgörü hiç hoşgörü değildir.
- Ray Davis

Hoşgörü nedir? - insanlığın sonucudur. Hepimiz kırılganlık ve hatadan oluşuyoruz; Birbirimizin ahmakını karşılıklı olarak affedelim - bu doğanın ilk yasasıdır.
- Voltaire

Hoşgörü yaşlanır. Kendimi bir zamanlar başka türlü yapamayacağımı gösteren hiçbir hata görmüyorum.
- Johann Wolfgang von Goethe

Cesaret testi azınlıktayken gelir. Hoşgörü testi, çoğunluktaayken gelir.
- Ralph W. Sockman

Hoşgörü, kötülüğe uygulandığında bir suç haline gelir.
- Thomas Mann

Bazen gerçek hoşgörü, egzersiz yapmak için genellikle çok zayıf olduğumuz olağanüstü bir güç gerektirir.
- Fausto Cercignani

Sınırsız tolerans, toleransın ortadan kalkmasına yol açmalıdır. Hoşgörüsüz olanlara bile sınırsız hoşgörü getirirsek, hoşgörüsüz bir toplumu hoşgörüsüzlüğün saldırısına karşı savunmaya hazır olmazsak, hoşgörülü yok olur ve onlara karşı hoşgörü olur. [...] Bu nedenle, hoşgörü adına, hoşgörüsüz olana tahammül etmeme hakkını talep etmeliyiz.
- Karl Popper

Şefkat ve hoşgörü bir zayıflık işareti değil, bir güç işaretidir.
- Tenzin Gyatso

Hoşgörünün sorumluluğu daha geniş vizyona sahip olanlara aittir.
- George Eliot

Hoşgörü herkes için iyidir, ya da hiç biri için iyidir.
- Edmund Burke

Hoşgörü, inançsız insanın erdemidir.
- Gilbert K. Chesterton

Hoşgörü, başkalarının gerçeği arama yolunun hevesli ve memnuniyetle kabulüdür.
- Sir Walter Besant

Hoşgörü çok sıkıcı bir erdemdir. Sıkıcı. Sevginin aksine, her zaman kötü bir basın vardı. Olumsuz. Sadece insanlara katlanmak, bir şeye dayanabilmek demektir.
- EM Forster

BİR HOŞGÖRÜ HİKÂYESİ

Bir adam helal olmayan yoldan para kazanıp bununla kendisine bir inek alır. Neden sonra, yaptıklarından pişman olur ve hiç olmazsa iyi bir şey yapmış olmak için bunu Hacı Bektaş Veli'nin dergahına kurban olarak bağışlamak ister. O zamanlar dergâhlar aynı zamanda aşevi işlevi görüyordu.

Durumu Hacı Bektaş Veli'ye anlatır ve Hacı Bektaş Veli helâl değildir diye bu kurbanı geri çevirir. Bunun üzerine adam Mevlevi dergâhına gider ve aynı durumu Mevlâna'ya anlatır Mevlâna ise bu hediyeyi kabul eder.

Adam aynı şeyi Hacı Bektaş Veli'ye de anlattığını ama onun bunu kabul etmemiş olduğunu söyler ve Mevlâna'ya bunun sebebini sorar:

Mevlâna şöyle der:

– Biz bir karga isek Hacı Bektaş Veli bir şahin gibidir. Öyle her leşe konmaz. O yüzden senin bu hediyeni biz kabul ederiz ama o kabul etmeyebilir.

Adam üşenmez, kalkar Hacı Bektaş dergahına gider ve Hacı Bektaş Veli'ye, Mevlâna'nın kurbanı kabul ettiğini söyleyip bunun sebebini bir de Hacı Bektaş Veli'ye sorar.

Hacı Bektaş da şöyle der:

– Bizim gönlümüz bir su birikintisi ise Mevlâna'nın gönlü okyanus gibidir. Bu yüzden, bir damlayla bizim gönlümüz kirlenebilir ama onun engin gönlü kirlenmez. Bu sebepten dolayı o senin hediyeni kabul etmiştir...

BEYAZ KURDELELER

Bir gün trenle seyahat eden birisi tesadüfen son derece huzursuz olan genç bir adamın yanına oturmuş. Bir süre sonra, genç adam, uzak bir hapisshaneden henüz çıkmış bir mahkûm olduğunu açıklamış. Mahkûmiyeti ailesine o kadar utanç vermiş ki, ne ziyaretine gelmişler, ne de bir mektup yollamışlar. Ama mahkûm, ailesinin fakir oldukları için seyahat edemediklerini, cahil oldukları için mektup yazamadıklarını umuyor; her şeye rağmen kendisini affetmiş olmalarını hayal ediyormuş. Ailesinin işini kolaylaştırmak için, kendilerine mektup yazıp tren kasabalarının eteklerindeki çiftliklerinden geçerken bir işaret koymalarını söylemiş. Ailesi kendisini affetmişse, raylara yakın bir elma ağacına beyaz bir kurdele bağlayacaklarmış. Eğer kendisinin geri dönmesini istemiyorlarsa, hiç bir şey yapmayacaklar, o da trende kalıp başka memleketlere gidecek, belki de bir serseri olacakmış. Tren, kasabasına yaklaşırken heyecanı o kadar artmış ki, pencereden dışarı bakmaya cesaret edemiyormuş. Kompartıman arkadaşı kendisiyle yer değiştirip onun yerine elma ağacına bakacağını söylemiş. Bir dakika sonra elini genç mahkûmun koluna koymuş, “Şuraya bak” demiş.

Göz pınarlarında biriken yaşlarla gözleri parlıyormuş.

“Her şey yolunda, bütün ağaç bembeyaz kurdelelerle bezenmiş”.

O anda bir ömrü zehirleyen tüm acılar, adeta, birden dağılmış, kaybolmuş.

“Affetmezseniz sevemezsiniz. Sevgisiz hayat da anlamsızdır”

MEV LANA' NIN YE Dİ ÖĞÜ DÜ

CÖMERTLİK VE YARDIM ETMEDE AKARSU GİBİ OL.

Su hayat kaynağıdır ve herkese cömertçe hayat bahşeder, huzur verir, temizler ve arındırır. Sadece geri kalmış denilen ülkelerde değil Dünyanın her yerinde her yıl binlerce insanın açlıktan öldüğü, milyonlarca insanın yetersiz beslendiği, barınma, sağlık, eğitim gibi konularda yetersizlikler için ömrünü tükettiği günümüzde cömertlik ve yardım etme erdemine ne kadar muhtaç olduğumuz açıktır. Mevlana, cimri değil cömert olmamızı, malın mülkün kölesi değil özgür bir fert olmamızı, bencillikten kurtulup sevgi ve yardımseverlikle arınıp yücelmemizi öğütlemektedir.

ŞEFKAT VE MERHAMETTE GÜNEŞ GİBİ OL.

Son birkaç asrın egemen uygarlığının veya gücünün unuttuğu ve şefkat ve merhametin yerini şiddet ve mezalimin aldığı günümüzde en fazla ihtiyaç duyduğumuz erdemlerin başında olsa gerektir. Mevlana şefkat ve merhamette güneş gibi olmamızı, insanlara zulmetmek-sizin, güneş gibi, her insan, hayvan veya bitki türünden varlığı imkanlarımız ölçüsünde şefkat ve merhamet kanatlarımız altına almamızı, her varlığa güneş gibi sıcak bir gönülle yaklaşmamızı, aç ve açıkta kalmışları bulup ısıtmamızı, onlara hayat vermemizi öğütlemektedir. Çünkü ona göre, "sevgi, acımak, insanlık huyudur; öfkeyle istekse hayvanlık huyları.

BAŞKALARININ KUSURUNU ÖRTMEDE GECE GİBİ OL.

Bu öğüt başkalarının, özellikle de iyi ve temiz insanların ufak tefek kusurlarını arayıp abartmamak, aksine örtmekle ilgilidir. Başkalarının ayıbını örtüp söylememenin sebeplerinden biri onlara ve topluma zarar vermemekse, bir başkası da bu ayıbın bize dönmesi, bizde de ortaya çıkması ihtimalidir ki bunun Mevlana'ya göre büyük bir ihtimal olduğu anlaşılıyor. Zira o şöyle diyor: "kim birinin ayıbını söylese alınır, o ayıbı kendinde bulur." Mevlana'ya göre asıl ayıbı görülmesi veya ayıplanması gereken biri varsa o da kendimiz olmalıyız. Kendimizde ayıp yoksa bile bundan emin olup gurura, kibire ve başkalarını küçümsemeye kalkışmamalıyız.

HİDDET VE ASABİYETTE ÖLÜ GİBİ OL.

Mevlana'ya göre, erdemli, yiğit ve mert olan hiddet ve asabiyetini kontrol edebilen ve kızgınlık anında da nefsi-ne egemen olabilir. "Şunu bil ki, " der Mevlana, "safları yaran aslanla savaşmak kolaydır; aslan odur ki nefsi alt eder." Hiddete kapılmanın ve öfkeyle karar verip harekete geçmenin zararları çoktur. Öfke insanın doğruları olduğu gibi görmesine engel olur; "öfke ile istek, insanı şaşı eder; canı doğruluktan ayırır." Mevlana Öfkeyi ateşe benzetir ve cehennem ateşiyle irtibatlandırır.

TEVAZU VE ALÇAK GÖNÜLLÜLÜKTE TOPRAK GİBİ OL

İnsandaki benlik duygusu, irade ve aklın kontrolünden kurtularak azgınlaşırsa büyüklük hastalığı başlar. Fakat bu duygu gelişmez de şahsiyeti tamamen öldürülürse o zaman da aşağılık duygusu baş gösterir. Aşağılık duygusuna kapılan kimsede irade zayıflar, korkak, beceriksiz ve çekingen olur. Tevazuda ise irade ve akıl vardır. Mütevazı insan sık sık kendini kontrol ederek, hatalarını bulmaya ve bunları düzeltmeye çalışır. İnsan mütevazı olmakla beraber, ağırbaşlı ve şahsiyetli olmasını bilmelidir. Mevlana'ya göre büyüklenmemek, kibri bir tarafa bırakıp, alçak gönüllü olmak, gönül kırmamak, edepli olmanın işaretleridir. Tüm irfan sahiplerine göre her şey ancak edep ile güzelleşir, düzenlenir.

HOŞGÖRÜLÜKTE DENİZ GİBİ OL

Çağımızda hoşgörüye her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Zira dünyamızda şiddet, yabancılara karşı ayrımcılık ve nefret duyguları kendini göstermektedir. Bu nedenle çağdaş insanda gelişmesi gereken en değerli yeteneklerden birisi hoşgördür. Mevlana'dan bize miras kalan, fakat şu anda varlığını neredeyse unuttuğumuz hoşgörü, çağdaş ve geçerli bir iletişim biçimi olması gerekmektedir. İnsanları anlamak, bilmek, onlara saygı duymaktır. İnsanların birbirinden farklı duygu, düşünce, davranış, tutum, eylem biçimleri olduğunu kabul etmektir. Hoşgörü, yüceltilmiş davranış biçiminin bir vazgeçilmezidir.

YA OLDUĞUN GİBİ GÖRÜN YA GÖRÜNDÜĞÜN GİBİ OL.

Mevlana her şeyin görüldüğü gibi olmadığını farkındadır ve öyle sanmamamız konusunda bizi uyarır. "Eğer her görünen şey, görüldüğü gibi olsaydı," der, "o kadar keskin ve aydınlık bir görüşe sahip olan Peygamber: 'Bana eşyayı olduğu gibi göster.' diye feryat etmezdi. O, bununla demek ister ki: 'Ey benim Rabb'im ! Gerçekte çirkin olanı güzel, güzel olanı çirkin gösteriyorsun; bize her şeyi olduğu gibi göster ki tuzağa düşmeyelim ve her zaman yolumuzu kaybetmeyelim.' Bu yedi öğüt arasında sözün ve öğütlerin en önemlisi başta söylenmek yerine sona saklanmış gibidir. Bu sözle anlatılmak istenen şey, münafık, riyakar, İkiyüzlü, dalkavuk olma, aksine her şeyden önce dürüst ol, doğru ol, dosdoğru ol demektir. İnsanlara kendini nasıl tanıtıyorsan öyle ol ya da insanlara kendini olduğun gibi tanıtmak istemiştir.

BAZI MEVLANA SÖZLERİ

-“Eriyen kar gibi ol, kendini kendinle yıka!”

-“Yaraların, ışığın içeri girdiği yerdir.”

-“Sevenler en sonunda bir yerlerde buluşmazlar. Onlar en başından beri birbirlerinin içindedir.”

-“Küsmek ve darılmak için bahaneler aramak yerine, sevmek ve sevilmek için çareler arayın.”

-“Dilini terbiye etmeden önce yüreğini terbiye et; çünkü söz yürekten gelir, dilden çıkar.”

-“Ne kadar bilersen bil, söylediklerin karşıdakilerin anlayabileceği kadardır.”

-“Cahille girme münakaşaya. Ya sinirini zıplatır tavana! Ya da yazık olur adabına.”

-“Gülü gülene ver. Kalbini sevene ver. Sevmek güzel şeydir. Kıymet bilene ver.”

-“Ey dost! Derdin ne olursa olsun umudun her zaman Allah olsun.”

-“Gel, gel, ne olursan ol yine gel. İster kafir, ister mecusî, ister puta tapan ol yine gel. Bizim dergahımız ümitsizlik dergahı değildir. Yüz kere tövbeni bozmuş olsan da yine gel.”

-“Suskunluğum asaletimdir. Her lafa verilecek bir cevabım var. Lakin, bir lafa bakarım laf mı diye, bir de söyleyene bakarım adam mı diye”

DOĞA TUNCEL

Aralık Ayında Kaybettiğimiz Ustalarımız:

Ahmet Mithat Efendi (Hace-i Evvel)

Gazetecilerin “Efendi Babamız” diye yücelttikleri ve kendi döneminde 'Hace-i evvel' bir anlamıyla 'ilk öğretmen' diğer anlamıyla da 'Milletin bilimsel ve fikri ilerlemesi için, çeşitli bilgileri, halkın rahatlıkla anlaya-bileceği bir dil ile yayan kişi Ahmet Mithat Efendi'den başkası değildir...

Hem hikaye, roman, tiyatro gibi edebiyat türlerinde hem de gazetecilikten felsefeye, iş adamlığından hokkabazlığa kadar her konuda kalem oynatan Ahmet Mithat Efendi'ye birçok lakap takılmıştır. Ölümüne dek iki yüzden fazla eser yayımlayan Ahmet Mithat, Türk edebiyatının gerçek anlamda ilk popüler yazardır dersek yanlış olmayacaktır. En büyük arzusu kitap okuyan bir toplum yaratmak olan Ahmet Mithat Efendi halkın dertlerine tercüman olmak, onlara yenilikleri öğretmek kaygısıyla çok sayıda eser verdi. Bu eserleri kendi baskı makinesinde bastığı için, “kırk beygir gücünde yazı makinesi” olarak da anılır. Eserlerinde Avrupa’nın bilim, sanayi ve çalışkanlığını överken Osmanlı toplumunun ahlaki değerlerinin korunması gerektiğini vurguladı. Genç yazarlara destek verdi, dilde sadeleşmeyi savundu, devlete ve dine itaatsizliği, tembelliği, müsrifliği, özentiliği eleştirdi. Ahmet Mithat Efendi'ye aynı zamanda 'yazı makinası', 'matbaa makinası' denmiştir. 1884’te doğan yazarımız 28 Aralık 1912’de vefat etmiştir.

Rıza Tevfik Bölükbaşı

Türk edebiyatında şairliği ve felsefe ile olan ilişkisi yanında siyasi hayatıyla da dikkat çeken bir isimdir Rıza Tevfik. Şairlik yönü kadar siyasi yönü de çokça konuşulmuş ve Sevr Anlaşmasını imzalayan heyetin arasında yer almış olmasından dolayı da yüz ellilikler arasında ülkeden sürgün edilmiştir. Lübnan, Mısır, Amerika gibi değişik yerlere sürgüne gönderildi.

1869’da Edirne’de doğan şair, 31 Aralık 1949’da zatür-re teşhisiyle yattığı İstanbul Vakıf Gurebâ Hastanesi’n-de vefat etti.

Orhan Şaik Gökyay

Orhan Şaik Gökyay, 20. yüzyılın neredeyse tamamını kaplayan hayatının 70 yıla ulaşan öğretmenliği döneminde Türk edebiyatı tarihinin ve bu tarihin eleştiri vadisinin rakipsiz bir otoritesiydi. Ölümünden sonra da onun otoriteliğine gölge düşürecek güç ve kapasitede yeni bir otorite ortaya çıkmış değil. Gökyay, eski edebiyatımızı çok iyi bildiği gibi günümüz edebiyatını da aynı ölçüde bilen, en iyi analiz eden ve yorumlayan bir edebiyatçı idi. İyi bir şair, iyi bir yazar, Türk edebiyatının dününün ve bugününün çok iyi bir öğretmeni idi.

Orhan Şaik Gökyay, 26 Temmuz 1902’de Kastamonu’nun ilçesi İnebolu’da doğmuş, 2 Aralık 1994’te İstanbul’da vefat etmişti.

Ömer Hayyam

Hayyam; yaşadığı zorlu yılların katı kurallarının aksine insana ve hayata ilişkin hususlarda o zamana göre özgürce ve sınırsız bir şekilde yazar. Sınır tanımaz. Günümüzde sıkça kullanılan Hicri ve Miladi Takvimlerden çok daha hassas olan Celali Takvimini de kendisi hazırlamıştır. Okullarda öğretilen “Pascal Üçgeni” Fransız Blaise Pascal’ın üzerinden öğretilir, bu matematik kavramı esasen ilk Ömer Hayyam tarafından oluşturulmuştur.

Ömer Hayyam’ın; Rûbailerinin sayısı bilindiği kadarıyla 158’dir. Fakat kendisine mal edilenler binin çok daha üzerindedir. Eserlerinden 18’inin ismi bilinebilmektedir. Hayyam, umumiyetle şiirlerindeki eğlence düşkünlüğünün belirgin olmasından dolayı Rubaileri ile öne her dönem çıkar. İngilizlerin bile hayranlarının adına kurduğu bir dernek bulunabilir. Resmi ölüm tarihi 4 Aralık 1131’dir.

Alexandre Dumas Pere

24 Temmuz 1802 tarihinde doğan sanatçı 5 Aralık 1870 tarihinde vefat etmiştir.Adaş oğluyla karıştırılmaması için Alexandre Dumas père adıyla da bilinir. Macera türündeki tarihi romanlarıyla ünlüdür. Eserlerinin 100 dile çevrilmesi sayesinde en çok okunan Fransız yazarlardan biri olmayı başardı. Hayatının sonuna doğru Dumas’yla tanışan İngiliz tiyatro yazarı Watts Phillips onu "Dünyanın en cömert ve en büyük kalpli insanı. Aynı zamanda da yeryüzündeki en eğlenceli ve bencil kişi. Lisanı bir yel değirmeni gibiydi, bir kez harekete geçti mi ne zaman duracağını bilemezsiniz, özellikle de tema kendisiyse" diyerek tanımlamıştı.

Reşat Nuri Güntekin

Reşat Nuri Güntekin 1889’da İstanbul’un Üsküdar ilçesinde dünyaya geldi.Öğretmenlik mesleğini yapan bir yandan da edebiyatla uğraşan Reşat Nuri, Halit Ziya’nın eserlerinden aldığı ilhamla hikâye yazmaya heveslenir. Daha sonra tiyatro edebiyatını benimseyerek bir tiyatro yazarı olmak için uğraşır. Yazı hayatına I. Dünya Savaşı sonlarında başlar. Reşat Nuri Güntekin, 1931’de Milli Eğitim müfettişi olur ve bu arada Dil Heyeti’yle birlikte bazı çalışmalar yapar. Anadolu’yu baştan başa dolaşmasına neden olan müfettişlik görevi sayesinde ülkenin gerçeklerini yakından görme ve tanıma fırsatı bulur. 1939’da Çanakkale milletvekili olarak TBMM’de görev yapar. Bu görevini 1946’ya kadar sürdürür. 1947’de, CHP’nin yayın organı olan Ulus gazetesinin İstanbul kolu olan Memleket gazetesini çıkarır.

Güntekin daha sonra müfettişlik görevine geri döner. 1950’de Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü UNESCO’nun Türkiye temsilciliği ve öğrenci müfettişliği görevleriyle Paris’e gider. Paris kültür ataşeliği yapar. 1954’te emekliye ayrılır. Emekliliğinden sonra bir süre İstanbul Şehir Tiyatrosu edebi heyeti üyeliği yapar. Bu arada kendisine akciğer kanseri teşhisi konulunca tedavi için Londra’ya gider ve 7 Aralık 1956’da hastalığına yenik düşerek hayata gözlerini yumar.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu

27 Mart 1889’da Kahire’de doğdu, 13 Aralık 1974’te Ankara’da ölmüştür.

Tezli roman türünün en önemli temsilcilerinden biri olan Yakup Kadri, kendi sanat anlayışını oluşturmuş en başarılı sanatçılardan biridir.

Anadolu Ajansı’nın kurucularındandır. Türkiye’de basın yayın kurumlarının kökleşmesini sağlamıştır.

Oğuz Atay

Oğuz Atay, 12 Ekim 1934'te Kastamonu'nun İnebolu ilçesinde doğdu. Tutunamayanlar, Tehlikeli Oyunlar ve Bir Bilim Adamının Romanı gibi eserleriyle Türkiye edebiyatına damga vurmuş yazarlardandır. 13 Aralık 1977 yılında yaşamını yitirmiştir.

Babasının isteği üzerine mühendis oldu. 1957'de İstanbul Teknik Üniversitesi'nde okudu. Yazarlık hayatına 35 yaşında başladı. Sessizdi, gözlemeyi severdi, bir şeyler çizer, yazardı. Anlaşılmamaktan korkuyordu.

1972 yılında “Tutunamayanlar”ı Türkiye’nin ilk post-modern eserini kaleme aldı. Kitabı hiçbir yayın evi basmak istemedi. Ancak değeri TRT Roman ödülünü kazandıktan sonra anlaşıldı. Romanı ikinci baskıyı göremedi, ama yine de mutluymdu.

İkinci romanı “Tehlikeli Oyunlar”dı. Prof. Mustafa İnan'ın hayatı konu eden Bir Bilim Adamının Romanı'nı 1975 yılında yayımlamıdı. 1973'te de “Oyunlarla Yaşayanlar” adlı oyunu Devlet Tiyatrosu'nda sahnelendi.

En çok Dostoyevski'yi seviyordu. Onun gibi hayatını kaybettikten sonra değeri anlaşıldı. Beyninde çıkan tümör nedeniyle 13 Aralık 1977'de, İstanbul'da hayatını kaybetti.

Yaşarken istediği okuyucuya ulaşmadı, “Beni anlamıyorlar” diye sitem etti. Ardından “Zararı yok beni kimler anlamadı” dedi.

Mehmet Rauf

1875 yılında İstanbul'da doğar. Edebiyata ilgisi küçük yaşta başlayan sanatçı, 1896 yılından sonra Servetifünun Edebiyatına katılmış ve burada küçük hikâyeler, mensur şiirler ve makaleler yazarak yazı hayatına başlamıştır. Sanatçı, tüm gücüyle ele aldığı kahramanların iç dünyasına yönelir ve burada psikolojik tahlillerde bulunur. Bu çalışmaları ona edebiyatımızdaki ilk psikolojik roman olan “Eylül”ü yazdırmıştır. 23 Aralık 1931'de yine İstanbul'da yaşamını yitirdi.

Mevlana Celaleddin Rumi

Mevlânâ'nın asıl adı Muhammed Celâleddîn'dir. Mevlânâ ve Rûmî, kendisine sonradan verilen isimlerdir. “Efendimiz” manasına gelen Mevlânâ ismi, O'na daha çok genç iken Konya'da ders okutmaya başladığı yıllarda verilir ve adeta adı yerine geçer, O'nun sembolü olur. Rumî ise Anadolu demektir. Mevlânâ'nın, Rumî diye anılması'nın sebebi, yaşamının büyük bir kısmını Diyar-ı Rum denilen Anadolu'nun bir vilayeti olan Konya'da geçirmesi ve türbesinin de orada olmasındandır. Mevlânâ 30 Eylül 1207 yılında bugün Afganistan sınırları içinde yer alan Horasan'ın Belh şehrinde doğar. Selçuklu hükümdarı Alâeddin Keykubad'ın ısrarlı daveti üzerine yedi yıl kaldıkları Larende'den ailesiyle birlikte Konya'ya göç eder Mevlânâ. Bir müddet sonra hocasının isteği üzerine Halep ve Şam'a giderek devrin ünlü İslam alimlerinden altı yıl sürecek bir eğitim alır ve tekrar Konya'ya döner. O güne kadar hayatını kitaplara, bilgiye ve kendisini yetiştiren hocalarına adanmış bir din adamı, bir bilge ve din otoritesi olan Mevlanâ'nın hayatı Şems-i Tebrîzî'nin Konya'ya gelmesiyle birden bire değişir. Dünyaya, kılık ve kıyafete önem vermeyen Şems, Mevlânâ ile üç dört yıl süren beraberliği sonunda onun hayatında yeni ufukların açılması-na vesile olur, onu ilahî aşkın potasında eriterek, “Kâmil bir Hak aşığı” yapmayı başarır. “Gel, gel, ne olursan ol yine gel” şeklinde başlayan dizele-riyle önemli ve öncü bir hümanist kabul edilen Mevlânâ, Şems'te Yaratan'ın ve yaradılanın bütün sırlarını görür, ancak dostlukları uzun süremez. Şems aniden esrarengiz bir şekilde ölür. Mevlânâ Şems'in ölümünden sonra uzun yıllar kendine gelemmez ve inzivaya çekilir. Yaşamını “Hamdım, piştım, yandım.” sözleri ile özetleyen Mevlânâ 17 Aralık 1273 tarihinde Konya'da yaşama veda eder. Mevlânâ ölüm gününü yeniden doğuş günü olarak kabul ediyordu. O öldüğü zaman sevdiğine, yani Allah'a kavuşacaktı. Onun için Mevlânâ ölüm gününe, düğün günü veya gelin gecesine manasına gelen “Şeb-i Arûs” diyordu ve dostlarına “Ölümümün ardından ah vah edip ağlamayın!” diyerek vasiyet ediyordu.

Aralık Ayında Dünyaya Gelen Ustalarımız

Cemil Meriç

11 bin ciltlik bir kütüphane düşünün. Yani bildiğiniz kütüphane düşünün işte. Hani araştırma yapmak için gidip de bulmak istediğiniz kitabı neredeyse bulamadığınız, size yardımcı olamayan görevlilerine öfkelendiğiniz bir kent kütüphanesi. Hah işte anacağımız kişi, bu kütüphanenin ta kendisi.

70 yıl boyunca nefes aldı Cemil Meriç bu dünyada. En kötüsü de bu sürenin neredeyse yarısını gözleri olmadan, kızının, oğlunun, dostlarının gözlerini kullanarak geçirdi. Bir yanında Dante, Balzac, Dostoyevski vardı; diğer yanında Hugo, Marx, İbn-i Haldun. En kötü, en depresif anlarında kitaplarından destek aldı. Ne zaman kendini kötü hissetse kütüphanesine sığındı. Kütüphanesine girerken kirli giysilerinden sıyrılıp, tertemiz, pırl pırl giyinen Machiavelli gibi kutsal belledi o da kendi kütüphanesini. Ve en sonunda o da Machiavelli gibi kitap oldu, “kitap yani ışık”.

12 Aralık 1916'da Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde, “çamurlu sokaklardan geçilerek varılan bir evin odasında” bir oğlan dünyaya gelir.

Arkadaş çevresi tarafından hep dışlanır, bolca dayak yer, hakaretler işitir. En kötüsü de, çevresinde bunları dile getirebileceği kimse yoktur. Kendi ifadesiyle, dili başkadır ve gözlükleri vardır. Kendinden utanmaktadır.

Yıl 1953 olduğunda Cemil Meriç'in görme yetisi artık hissedilir derecede azalmıştır: 12,5 miyop, kuvvetli hipermetrop. Aile dostları Ahmet Çipe'yi ziyaret ettikleri bir günün sonunda, merdivenlerden düşer Cemil Meriç. Bu düşme sonucunda kahredici şu soruyla karşılaşır eşi Fevziye Hanım: “Fevziye, hiçbir şey görmüyorum. Elektrikler mi kesik?” Cemil Meriç maalesef artık kördür.

Cemil Meriç 12 Haziran'ı 13 Haziran'a bağlayan gece saat 00.25'te 70 yıllık yaşamı sona ermiştir.

Asaf Halet Çelebi

27 Aralık 1907'de İstanbul'da doğan şair yine İstanbul'da, 15 Ekim 1958'de vefat etti. Galatasaray Lisesi'nde 8 yıl eğitim gördü. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü kitaplığında görevliken yaşamını yitirdi. Gençlik yıllarında divan edebiyatından etkilendi. Gazeller ve rubailer yazdı.

1937'den sonra serbest ölçü kullanmaya ve Batı şiirinin tekniklerine yönelmeye başladı. Şiirlerinde dinlerden, ideolojilerden, toplumsal olaylardan çok Anadolu-İran-Hindistan çizgisi üzerinde uzanan bir yaşamın görünümelerini sesler aracılığıyla dile getirdi.

Mehmet Akif Ersoy

1873 yılının Aralık ayında İstanbul Fatih'te doğdu. İlk şiirlerini İstanbul İdadisinde yazar. Spora büyük ilgi duyarak güreş, yüzücülük, uzun yürüyüş, koşma ve gülle yarışmalarına katılır. Dört yıl teftiş için Rumeli, Anadolu, Arnavutluk ve Arabistan'da bulunur. Meşrutiyet Dönemi içinde, 27 Ağustos 1908'den itibaren arkadaşları, Eşref Edip ve Ebül'ula Mardin'in çıkardığı Sırat-ı Müstakim dergisinin başyazarı olmuştur. Türk halkı Kurtuluş Savaşı verdiği sırada destek olmak isteyen Akif, 6 Şubat 1920'de Zagnos Paşa Camii'de hutbe verir. Mustafa Kemal Atatürk, Konya vekiline çektiği telgrafta Akif'in Burdur milletvekili seçilmesini ister. Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Bey, Hasan Basri Bey'e rica ederek Akif'i ulusal marşı yazmaya ikna eder. Ödül olarak verilen 500 lirayı Hilal-i Ahmer bünyesinde olan, kadın ve çocuklara iş öğreten ve cepheye elbise diken Kızılay Dar-ul Mesai'sine bağışlar (Üstelik 600 lira borcu olmasına rağmen).27 Aralık 1936'da Beyoğlu'nda bulunan Mısır Apartmanı'nda hayatını kaybeder.

Namik Kemal

21 Aralık 1840'ta Tekirdağ'da doğdu, 2 Aralık 1888'de Sakız Adası'nda öldü. Namık Kemal denildiğinde ilk akla gelen vatan ve hürriyet aşığı bir şair oluşudur. Bu sevgisi öyle büyüktür ki bedelini sürgünler ile öder. Yaşadığı devire ve günümüze damga vuran fikirlerini ve eserlerini bırakır. Namık Kemal vatan şairi olarak bilinmesinden sonra gazetecilik yönü ile daha tanınır hale gelmiştir. Namık Kemal devlet işlerini, yöneticilerin zulümleri eleştirmiş bunun sonucunda yasak, sürgün, tecrit ve hapis Namık Kemal'in hayatının bir parçası olmuştur. Namık Kemal'in yazdığı Vatan Yahut Siliste tiyatro oyunu sergilenirken oyunun etkisinde kalanlar büyük olaylar çıkardı. Olaylardan sonra Namık Kemal ve arkadaşları tutuklanarak Kıbrıs Magosa Kalesi'ne hapsedildiler. V. Murat tahta geçince İstanbul'a dönen Namık Kemal Kanuni Esasi'yi hazırlayan kurulda görevlendirildi. II. Abdülhamit Rus Savaşı sırasında Namık Kemal'i Midilli Adasına sürdü sonra buranın sancak yöneticiliğe getirildi. Midilli adasından sonra Sakız adasında sancak yöneticiliğine devam etti. XIX. yüzyıl Türk şairlerinin en ünlülerinden olan Namık Kemal 2 Aralık 1888 yılında hayata gözlerini yumdu.

Tevfik Fikret

Tevfik Fikret 1867 yılında İstanbul Kadırga'da dünyaya gelmiş 48 yaşında 19 Ağustos 1915 yılında hayata gözlerini yummuştur. Tevfik Fikret 19. yüzyılın yarısından sonra Tazminat ruhuyla yetişen Türk edebiyatının en büyük şair ve yazarlarından biridir. Yenilikçi ve değişimcidir. Servet-i Fünun dergisi ile yeni bir edebi akımın başlamasına liderlik yapmıştır. Güzel olan her şey şiirdir diye hocasının bu ilkesini aldı ve her şey şiire konu olabilir ilkesini getirdi. Tevfik Fikret'in kaleme aldığı eserler çok dikkat çekicidir. Kendi sanat anlayışının yanı sıra Servet-i Fünun hareketinin edebiyat ve sanat anlayışını kâğıda dökmesi bakımından önemlidir. Bu zaman diliminde Tevfik Fikret ılımlı ve yumuşak bir üslupla şiirlerini yazarken, 1901 yılından sonra inzivaya çekilmesi ve topluluğun dağılmasının etkisi ile daha sert bir perdeden siyasi şiirler yazmıştır. Sis şiiri bunun ilk örneğidir. Ölene kadar bu üslubunu korumuştur. Tevfik Fikret şiirlerinde konu zenginliği ile Türk şiirinin ufkunu açmıştır. Kendinden sonraki kuşaklara önderlik etmiştir.

Yaşar Nabi Nayır

Yaşar Nabi Nayır, 25 Aralık 1908 Üsküp doğumludur. 1929 yılında Galatasaray lisesini bitirmiştir. Yazar ilk sayısını 15 Temmuz 1933 yılında çıkardığı Varlık Dergisini yayımlamaya başlamış, 1946 yılında bakanlıktaki görevinden istifa ederek Varlık Yayınevini kurmuştur. Sanat yaşamının ilk döneminde şiirle uğraşmış, Yedi Meşale Topluluğunun kurucuları arasında yer almıştır. Daha sonra öykü, roman, deneme ve oyun türünde de eserler vermiştir. Ölümüne kadar Varlık Yayınevini yöneten Yaşar Nabi Nayır, 15 Mart 1981 yılında İstanbul'da hayatını kaybetmiştir.

- Dost acı söyleyen değil, acıyı tatlı söyleyebilendir.

Açıklama: Gerçek can yakacak olsa da onu yumuşatarak kalp kırma-dan söyleyebilen kişiler dostlarımızdır.

- İyiyi ara, doğruyu ara ama kusur arama.

Açıklama: İnsanları hataları ile kabul etmeliyiz. Onlarda kusur arama-malıyız.

- Kapalı kapı yoktur, yanlış anahtar vardır.

Açıklama: Amacımıza ulaşmak için yılmadan her şeyi yapabiliriz.

- Dün akıllıydım dünyayı değiştirmek istedim; bugün ise bilgeyim kendi-mi değiştirmek istedim.

Açıklama: Her insan kendini geliştirerek değiştirirse dünyada değişir. Dünyayı değiştirmekten önce kendimizi değiştirmeliyiz.

- Olmaz dediğin ne varsa hepsi olur. Düşmem dersin düşersin, şaşmam dersin şaşarsın, öldüm der durur yine yaşarsın.

Açıklama: Büyük konuşmamalıyız ve asla asla dememeliyiz. İnsanın başına her şey gelebilir.

- Ne kadar zengin olsan ancak yiyebileceğin kadar yersin. Denize testi-yi daldırırsan alabileceği kadar su alır gerisi kalır.

Açıklama: Aç gözlü davranmamalıyız. Açgözlülük ve her şeyi elde etme hırsı insanı hakkı olmayan şeylere el uzatmaya zorlar.

EDANAZ TANRIVERDİ

STRESE İYİ GELEN EN İYİ FİLMLER

Taste of Cinema adlı site,
strese iyi gelen en iyi filmleri sıraladı.

15- Umudunu Kaybetme (The Pursuit of Happyness)

Yıl: 2006 Yönetmen: Gabriele Muccino
Chris Gardner (Will Smith) iki yakasını bir araya getirmeye çalışan bir aile babasıdır. Ailesini ayakta tutmak için cesurca çabalamasına rağmen, beş yaşındaki oğlu Christopher'ın (Jaden Christopher Syre Smith) annesi (Thandie Newton) maddi zorlukların yarattığı sürekli baskı altında direncini kaybetmek üzeredir. Artık dayanamayacağını anlayınca istemeye istemeye evi terk eder. Artık bekâr bir baba olan Chris, yılmadan, bildiği tüm satış becerilerini kullanarak daha iyi kazandıran bir işin peşine düşer. Prestijli bir borsa şirketinde stajyerlik bulur ve ücret almasa da programın sonunda iş ve parlak bir gelecek elde edeceğini umarak kabul eder. Parasal güvencesi olmayan Chris ve oğlu, kısa süre sonra oturdukları daireden çıkartılırlar ve düşkünler evi, otobüs durağı, tuvalet... geceyi geçirmek için bulabildikleri her yerde kalırlar. Çektiği sıkıntılara rağmen Chris, babalık görevini sevgi ve özenle yerine getirmeye devam eder ve oğlunun kendisine karşı duyduğu sevgi ve güveni, karşısına çıkan engelleri aşmak için kullanır.

14- İnce Mavi Çizgi (The Thin Blue Line)

Yıl: 1988 Yönetmen: Errol Morris
Teksas'ta bir cinayet işlenir. Polis görgü tanıkları ve elindeki kanıtlar ışığında davayı çözmüş gibidir. Ancak gerçekler, biraz daha derinde yatmaktadır. Errol Morris'in, çekildiği dönemde olay yaratan ve idamla yargılanan bir adamı kurtaran belgeseli İnce Mavi Çizgi, belgesel tarihinin en önemli filmlerinden biri. Gerçeğin hiçbir zaman görüldüğü gibi olmadığını anlatan film hem bir suç filmi gerilimi kuruyor hem de mahkeme atmosferinde olayın bütün taraflarına söz hakkı veriyor.

13-Esaretin Bedeli (The Shawshank Redemption)

Yıl: 1994 Yönetmen: Frank Darabont
Genç ve başarılı bir bankacı olan Andy Dufresne, karısını ve onun sevgilisini öldürmek suçundan ömür boyu hapse mahkûm edilir ve Shawshank hapishanesine gönderilir. Burada başta Red olmak üzere yeni arkadaşlar edinir. Hapishane yaşamını uyum sağlamaya çalışırken diğer yandan da bilgisi ve kültürüyle etrafındaki insanları etkilemeyi başaracaktır.

12- Şahane Hayat (It's A Wonderful Life)

Yıl: 1946 Yönetmen: Frank Capra
İflasın eşiğine gelen George Bailey (James Stewart) bir Noel gecesinde kendini nehre atarak intihar etmek üzeredir. Doğduğundan bu yana aynı küçük kasabada yaşayan Bailey kendisini buraya ve insanlarına adanmış, hoşgörülü, güvenilir ve yardımsever bir insandır. Büyük Bunalım'ı hasarsız atlattığı, babasından devraldığı konut ve finans şirketi aracılığı ile kasabalıların neredeyse tamamını konut sahibi yapmıştır. Bu arada para kazanmayı, mimar olma fırsatını, dünyayı gezmeyi, kısaca tüm hayallerini ertelemek zorunda kalmıştır. Kasabaya yaptığı bunca iyilik, kötü yürekli Banker Henry F. Potter (Lionel Barrymore)'ın çıkarları ile çakışır. Potter, Bailey'in sürekli peşindedir.

11- Hayat Güzeldir (La vita è bella)

Yıl: 1999 Yönetmen: Roberto Benigni
1930'ların İtalya'sında Guido adındaki tasasız, kaygısız bir Yahudi kitapçı yakın bir şehirdeki güzel kadına kur yapıp onunla evlenerek bir peri masalı başlatır. Guido ve karısının bir oğulları olur ve İtalya'yı Alman güçleri istila edene kadar birlikte mutluluk içinde yaşarlar. Ailesini bir arada tutabilmek ve oğlunun Yahudi toplama kamplarının dehşetinden elinden geldiğince uzak tutmak çabası ile Guida bu yıkımı bir oyun gibi gösterir. Bu oyunun kazanma ödülü ise bir tanktır.

10- Kelebek ve Dalgıç (Le Scaphandre et Le Papillon)

Yıl: 2008 Yönetmen: Julian Schnabel
Julian Schnabel'e Cannes Festivali'nde En İyi Yönetmen Ödülü'nü getiren "Dalgıç ve Kelebek / Le scaphandre et le papillon", Elle dergisi editörü Jean-Dominique Bauby'nin gerçek yaşam hikâyesinden yola çıkarak yazdığı ve Türkçeye de çevrilen "Kelebek ve Dalgıç Giysisi" adlı kitaptan uyarlandı. Geçirdiği beyin kanaması nedeniyle 43 yaşında sol gözünün görme yetisi hariç bütün bedensel fonksiyonlarını yitiren Jean-Dominique Bauby hayatı zihninde yaşamaya başlar ve dış dünyayla bağıını sol gözü aracılığıyla kurar. Jean-Dominique Bauby'yi son dönemde adını sıkça duyuran Fransız aktör Mathieu Amalric canlandırıyor.

9- Pas ve Kemik (Rust And Bone)

Yıl: 2012 Yönetmen: Jacques Audiard
Ali (Matthias Schoenaerts) neredeyse hiç tanımadığı, beş yaşındaki oğlu Sam (Armand Verdure) ile başbaşa kalmıştır ve kız kardeşinin yanına Antibes'e gelir. Güçlü fiziği sayesinde fedai olarak işe başlar ve bir gece, kulüpte çıkan kavga sonucunda yardımına yetiştiği katil balina eğitmeni olan Stéphanie'den (Marion Cotillard) hoşlanır.

8- Kurdun Günü (Time Of The Wolf)

Yıl: 2003 Yönetmen: Michael Haneke
Dört kişilik bir aile, tatilini geçirmek üzere kır evine gelir. Fakat beklenmeyen bir olay, onları bambaşka sorunlarla baş başa bırakacaktır. Bir afetin ardından, aile ormanda kaçışmaya başlar. Baba öldürülür, anne ve çocuklar hayatını devam ettirebilmek için amansız bir mücadele verirler.

7- Dear Zachary: A Letter To A Son About His Father

Yıl: 2008 Yönetmen: Kurt Kuenne
2001 yılında asistan Doktor Andrew Bagby kız arkadaşından ayrıldıktan kısa süre sonra öldürülür. Andrew'in ölümünden kısa süre sonra kız arkadaşı hamile olduğunu açıklar, bu olayın ardından Andrew'in yakın arkadaşlarından Kurt Kuenne çocuğa bir hediye olarak bu filmi çekmeye başlar. Dostları, akrabaları ve çalışma arkadaşları Andrew hakkında sevgi dolu ve sıcak şeyler anlatırlar, evde çekilmiş görüntüler de Andrew hakkındaki bu coşkuyu doğrulamaktadır. Andrew'in annesi Kathleen ve babası David, Andrew'in eski kız arkadaşının daha önceden yerleşmiş olduğu Labrador'a taşınırlar. Andrew'in katilinin yakalanmasını ve duruşmaya çıkarılmasını beklemektedirler. Andrew'in eski kız arkadaşıyla torunları Zachery'i ziyaret edebilmek için görüşürler ve çocuğun velayetini almak isterler. Adalet var mıdır, Zachery kaybettikleri oğullarının yerine sevimli ve masum bir teselli midir?

6- Onur Savaşı (Jagten)

Yıl: 2012 Yönetmen: Thomas Vinterberg
40 yaşındaki Lucas, geçirdiği zor boşanma döneminin ardından hayatını yeniden düzene koyabilmenin peşindedir. Kreşte bir iş bulur, yeni bir kız arkadaşı vardır ve ergenlik çağındaki oğluyla arasındaki sorunlu ilişkiyi onarmaya çalışmaktadır. Artık her şey yoluna girmek üzereyken işler ters gitmeye başlar. Sadece öylesine söylenmiş küçük bir yalan, içinde yaşadığı kasabaya bir virüs gibi yayılır ve Lucas kendini hayatı ve saygınlığı için savaşırken bulur.

5- Annem Hakkında Her Şey (Todo Sobre Mi Madre)

Yıl: 2000 Yönetmen: Pedro Almodóvar
Oğlu Esteban'ın üzerinden araba geçmiştir ve Manuela'nın ağlamaktan göz pınarları kurumuştur. Karanlıklar ardında geçmiş ve gelecek iç içe geçer. Aynı gece hastanede Manuela beklerken oğlunun günlüğüne göz atar. Trajik olayın ardından rastlantılar benzer dünyaları olan insanları bir araya getirir ve herkesin birbirini zenginleştirdiği bir paylaşım başlar. İspanyol sinemasının dahi yönetmeni Pedro Almodovar'ın son derece etkileyici bir filmi. Kadınlara ve annelere ithaf edilmiş, son derece hüznü ve keyifli bir başyapıt.

4- The Apu Trilogy (Apu Üçlemesi)

Yıl: 1955-1959 Yönetmen: Satyajit Ray
Yol Türküsü (Pather Panchali)
20. yüzyılın başlarında, Bangladeş'in bir köyünde fakir bir Brahman ailesinin Apu adında bir çocukları olur. Bir şair ve de rahip olan babası ailesini geçindirmeye yetecek kadar para kazanamamaktadır. Kız kardeşi de sürekli olarak komşunun bahçesinden guava isimli bir meyve çalmaktadır. Bütün bunlar ve de aileyle birlikte yaşayan yaşlı teyzelerinin bitmez tükenmez dırdırları, annesinin zaten zor hayatını iyice güçleştirmektedir.

Yenilmez (Aparajito)

Satyajit Ray'ın Apu Üçlemesi ni oluşturan filmler bir devamlılık arz eder ve birinin bittiği yerde konuyu diğeri devralır. Üçlemenin ilk filmi Yol Türküsü'nde (1955) Apu'nun küçüklüğü ve doğduğu köy Nishchindipur'daki yaşantısı anlatılıyordu. Bu filmde ise ihtiyar halası ve küçük kız kardeşini trajik bir şekilde kaybeden Apu, annesi ve babası ile köyü terk ederler.

Apu'un Dünyası (Apu Sansar)

Başarılı bir orta eğitimden sonra öğretmenlerinin dikkatini çekmiş olan Apu (Soumitra Chatterjee), özel bir bursla gönderildiği kolejden ödenek yokluğu nedeniyle eğitimini tam olarak bitiremeden orta bir dereceyle mezun olabilmıştır. Artık bir erişkin olan Apu, mega kent Kalküta'da salaş bir apartman dairesinde oturmaktadır. Henüz kendine uygun bir iş bulamamıştır, zaten ciddi olarak bir iş de aramaz. Ara sıra özel dersler vererek ve kitaplarını satarak geçinmeye çalışır. İçine kapanık bir yaşantı süren Apu'nun tek hayali iyi bir yazar olabilmektir ve henüz tamamlamadığı bir romanı vardır.

3- Karanlıkta Dans (Dancer in the Dark)

Yıl: 2000 Yönetmen: Lars von Trier
Selma Jezkova 10 yaşındaki oğlu Gene ile birer Çek göçmeni olarak bir karavanda yaşamaktadırlar. Bir fabrikada çalışmakta olan Selma kalıtsal bir hastalık nedeniyle görme yetisini yavaş yavaş kaybetmektedir. En büyük amacı gerekli parayı biriktirip oğlunu ameliyat ettirerek aynı akıbete uğramasına engel olmaktır. Bu arada akşamları arkadaşı Kathy ile The Sound of Music müzikalinin amatör bir sahnelemesi için prova yapmaktadırlar. Ne var ki olaylar onun istediği biçimde gelişmez, komşusu ve ev sahibi olan Polis Memuru Bill, Selma'dan parasını çalınca onu öldürmek zorunda kalır ve hapsin yolunu tutar. Bu, sonu idama kadar uzanabilecek trajik bir yoldur.

2- Üç Renk: Mavi (Three Colours: Blue)

Yıl: 1993 Yönetmen: Krzysztof Kieślowski
Julie, ünlü bir besteci olan kocasını ve kızını trafik kazasında kaybeder. Kazadan yaralı kurtulan genç kadın yaşama küser ve geçmişini unutmaya çalışır. Özgürlük, Julie'nin geçmişini ardında bırakması, sorunlulukları olmadan yeni bir yaşam şeklini benimsemesidir. Bu amaçla evini ve çevresindeki insanları terk eder ancak yalan ve ihtiras dolu ilişkilerin ördüğü bir ağ onu yavaş yavaş dış dünyaya çeker ve yüzleşmek istemediği hayaletlerle karşı karşıya bırakır.

1- Yaşamak (Ikiru)

Yıl: 1952 Yönetmen: Akira Kurosava
Kanji Watanabe, genç yaşta dul kalmış bir adamdır. İkinci bir izdivaç yapmayan Kanji, üzerine titrediği oğlunu tek başına büyütmeyi tercih etmiştir. Aradan yıllar geçmiş, oğlu büyümüş ve evlenmiş, kendisi de zamanla terfi ederek belediyenin, halkla ilişkiler şube şefliğine kadar yükselmiştir. Bürokrasi değirmeni, Kanji'nin kocaman umutlarını öğüteli yirmi sene olmuştur. Dairenin ve diğer dairelerin çalışanları gibi Kanji de aslında yirmi senedir hiçbir şey yapmamaktadır. İmza atmak, kayıt tutmak ve kayıtları, bir daha dikkate almamak üzere arşivlemek dışında... Kanji'nin iş hayatı, bulunduğu pozisyonu, oturduğu şef koltuğunu korumak üzerine şekillenmiştir. O da hiçbir şey yapmamayı gerektirmektedir. Zaten Kanji de istese bile bir şey yapacak gücü olmadığını, genç yaşında öğrenmiştir. Zampara bir adam olmayan Kanji, özel hayatını tümüyle oğluna adanmıştır. Oğlu koca adam olup evlenmesine rağmen kendisini hâlâ küçük bir çocuğun babası sanmaktadır. Değişimi ve gerçekleri görebilse ne yapacağını, nereye gideceğini bilemeyeceği kocaman bir boşluğa düşecektir. Kanji'nin hayatındaki tek yenilik, ara ara kendisini hissettiren ve giderek artan mide ağrılarıdır. Doktora giden Kanji, muayene sırası beklerken; başka bir hastadan doktorun koyacağı teşhisin mealini öğrenir. Doktorlar, kimseye öleceğini söylememektedirler. Muayene sonucunda doktorun Kanji'ye koyduğu teşhis uysal ülserdir. Fakat Kanji, muayene sırasını beklerken uysal ülserin, yaşayacak en fazla üç ay daha olduğunu öğrenmiştir. Doktordan farklı bir frekansta ölüm ilânını dinleyen Kanji'nin aklına ilk gelen yine oğlu olur. Eve gittiğinde ise babasının evde olmadığını sanarak eşiyile konuşan oğlunun, kendisinin emekli ikramiyesiyle neler yapmak istediğini öğrenir. Kanji, düştüğü karanlık çukurda bir yandan ömrünü neler uğruna harcadığını görerek pişmanlığı çok acı bir biçimde tadacak, diğer yandan ise hayatın her köşesinde, ruhunu ısıtacak bir ışık ile ölümlük bile tutunacağı bir amaç arayacaktır.

EMEĞİ GEÇENLER

EDİTÖRİLER

EMEL ADIGÜZEL

TUĞÇE SOYAT

EMEĞİ GEÇENLER

DOĞA TUNCEL

EDANAZ TANRIVERDİ

EZEL AKKAYA

NARİN ARAT

NİDA ERGÜN

GRAFİK TASARIM

EMİNE AYTEKİN

İREM AKIN